

7. 12. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Meze obecného užívání lesa

Z chování a množství veřejnosti, jež vstupuje na lesní pozemky, zejména v období houbařské sezony, vyplývá, že ví, že k tomuto vstupu a sběru je oprávněna, avšak již málo kdo se zabývá myšlenkou, jaký předpis ho k uvedenému chování opravňuje, či zda je k takovému jednání oprávněn.

V České republice je právní úprava obecného užívání lesa demokratizovaná a umožňuje každému vstup do lesů. Vlastnické právo vlastníků lesů je v tomto případě oslabeno - omezeno a nemohou si příkladem svůj les oplotit k zabránění vstupu veřejnosti. Je důležité zmínit, že uvedené se týká všech lesů, snad jen s drobnou výjimkou lesů, které jsou nezbytné pro ochranu státu, případně lesů v chráněných územích, kde je vstup upraven zvláštním předpisem. Samotný vstup do lesa a pobyt v něm, se však řídí určitými omezeními, která mají chránit les, jeho vlastníka a konečně i osobu do lesa vstupující.

Užívání lesa upravuje zákon č. [289/1995](#) Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů a obecnému užívání lesa se věnuje ustanovení § 19 a následující. Dle zmíněného ustanovení může každý do lesa vstupovat na vlastní nebezpečí a sbírat lesní plody a na zemi ležící klesti pro vlastní potřebu. Obecné užívání lesa a s tím spojený vstup do lesa může být omezen orgánem státní správy lesů buď na návrh vlastníka lesa nebo z vlastní iniciativy, a to za účelem ochrany lesa, případně za účelem ochrany života a zdraví osob. Omezení či vyloučení je možné nejvýše na dobu tří měsíců s maximálním možným prodloužením o další tři měsíce.

Vzhledem k výše uvedenému, vlastník lesa neručí za jakékoliv škody, které osobám vstupujícím do lesa vzniknou, což je nepochybně racionální s ohledem na skutečnost, že ze zřejmých důvodů není možné tyto osoby na lesních pozemcích, jakkoliv hlídat a kontrolovat jejich pohyb a počínání. Odpovědnost za škodu způsobené osobě vstupující do lesa přebírá vlastník lesa pouze v případě, kdy škoda vznikne v důsledku jím opomenuté povinnosti, kterou mu ukládá právní předpis a nepochybně v případě, kdy by škodu způsobil úmyslně. Vymezení toho, kdy za způsobenou škodu může vlastník a kdy si škodu způsobila poškozená osoba sama tím, že na vlastní nebezpečí vstoupila do lesa může být v praxi velmi problematičké.

Nejvyšší soud se s touto otázkou v minulosti zabýval v rozsudku ze dne 28. 2. 2013, č.j. 25 Cdo 3154/2011, kdy řešil případ úmrtí cyklistky, na kterou spadla větev, když projížděla státním lesem, v přírodní rezervaci, po vyznačené cyklostezce. Větev se měla na cyklistku zřítit z důvodu nakažení stromu dřevokaznou houbou. Žalovaný, Lesy České republiky, s. p., se hájil právě ustanovením § 19 lesního zákona, dle kterého cyklistka do lesa vstoupila na vlastní nebezpečí a muselo jí být, s ohledem na chráněnou lokalitu, ve které se les nacházel, jasné, že se při údržbě lesa dělají jen naprosto minimální zásahy tak, aby byl lesu zachován jeho ráz a nedošlo k narušení přirozených přírodních procesů. Nejvyšší soud nicméně dal za pravdu žalobci, když konstatoval to, že větev na cyklistku spadla na vyznačené cyklostezce, tedy v místě, kde vlastník lesa musí očekávat zvýšenou koncentraci lidí, a nikoliv někde v odlehlé části lesa mimo vyznačenou cestu, a tedy se na tomto místě měl vlastník lesa postarat o bezpečnost. Nadto Nejvyšší soud uvádí, že Lesy České republiky, s. p. „je odborným a profesionálním správcem lesních porostů, který k plnění své funkce disponuje personálem a odbornými znalostmi i zkušenostmi, a lze na něj opodstatněně klást požadavek, aby v rámci své specializované činnosti jednak vyhodnotil rizika, která hrozí osobám vstupujícím na frekventovaných místech do lesa, jednak aby byl informován o stavu porostu v

takových místech, obzvláště jde-li (jak tomu bylo v posuzovaném případě) o závažné postižení dřevokaznou houbou zjiitelné i bez složitějších technických postupů.“[\[1\]](#) Z uvedeného plyne, že vstup na vlastní nebezpečí není „všeobjímající“ a v praxi je nutné porovnávat případ od případu.

Zákon v rámci obecného užívání lesa zakládá osobám právo sbírat lesní plody a na zemi ležící klestí pro vlastní potřebu, evidentně za podmínky, že u takového počínání nebudou les poškozovat a narušovat lesní prostředí. Klestím se ve smyslu lesního zákona je opad větví a zbytky po těžbě, které nemají na silnějším konci větší průměr než 7 cm bez kůry.[\[2\]](#) V případě, že průměr na silnějším konci 7 cm přesahuje, už se nejedná o klestí, ale o dříví a jeho odnos už podléhá souhlasu vlastníka lesa. Sběr plodů ani bližší specifikace toho, co se považuje za plod zákon neobsahuje. Lze dovozovat, že vyjma plodů v pravém slova smyslu, tedy různých bobulí apod. by se za plod měly považovat i houby. Samotný sběr je omezený na množství odpovídající vlastní spotřebě, což vylučuje sběr pro komerční účely. Prokázat osobě, že plody sbírá ke komerčním účelům je však značně problematické s ohledem na to, že zákon neobsahuje žádnou přesnou definici, jaká hmotnost, popřípadě jaký objem odnášených plodů lze takto kvalifikovat jako adekvátní pro osobní spotřebu a soudní praxe k tomuto tématu dosud nezaujala stanovisko. K zamyšlení ovšem zůstává, jestli by se vůbec nějaké lesní plody bez porušení tohoto ustanovení běžně dostávaly na trh.[\[3\]](#)

Ustanovení § 20 lesního zákona stanoví, které aktivity je v lese zakázáno provozovat. Jde kupříkladu o rušení klidu a ticha, provádění terénních úprav, stavění oplocení, kouření, rozdělávání ohně, táboření mimo vyhrazená místa a další, přičemž zákon také stanoví, ze kterých z těchto zakazů může vlastník lesa udělit výjimku. Problematika táboření by zasloužila více pozornosti, neboť fakt, že zákon doslova zakazuje táboření mimo vyhrazená místa neznamena, že by člověk nemohl naprosto v souladu se zákonem strávit v lese noc i mimo tato vyhrazená místa.

Problematice přespávání v lese a definici pojmu „táboření“ se věnoval v roce 2010 Městský soud v Praze, v tehdy hojně medializované kauze, kdy aktivista úspěšně žaloval Českou republiku ve sporu o výjimku ze zákona o ochraně přírody. Vláda zamítla žádost o výjimku ze zákona o ochraně přírody, na základě, které chtěl aktivista bivakovat v Chráněné krajinné oblasti České středohoří. Aktivista se rozhodnul bránit u soudu, neboť, dle jeho slov, při bivakování vůbec nedochází k žádným negativním zásahům do krajiny a není zde legitimní důvod pro zamítnutí jeho žádosti. Dle výroku soudu, vláda rozhodla nezákonně, protože si zákon nesprávně vyložila, protože o výjimku k pouhému přenocování, tedy bivakování, nikoliv táboření, podle platné legislativy vůbec není nutné žádat, tím spíš není možné, aby vláda toto zakazovala. Výrok soudu zde blíže specifikoval a odlišil od sebe táboření a bivakování.

Tábořením se má na mysli „přenocování za zvýšeného komfortu použitím přístřešku, především stanu, a další doprovodné aktivity, jako je např. příprava stravy, hygiena, likvidace odpadků apod.“. Naproti zakázanému táboření stojí bivakování, které lze označit za „přenocování tzv. pod širákem za sníženého komfortu bez použití přístřešku, bez rozdělání ohně a bez zanechání jakýchkoli odpadků v místě přenocování. Tedy ve chvíli, kdy si osoba ustele na zemi, mimo stan, spokojí se s vařením na plynovém vařiči, namísto na otevřeném ohni a místo přespání po sobě zanechá tak, jak je našla, tedy v nenarušeném, původním stavu, pak v souladu s § 19 podle kterého nesmí být les poškozován a nesmí docházet k narušování lesního prostředí, může v lese přespát. Bivakování je obecně zakázáno jen ve velmi malém množství lokalit, příkladem na několika místech v národních parcích.

Mgr. Kateřina Kolářová Justová,
advokátka

Martin Hušek,
paralegal

Valíček & Valíčková
advokátní kancelář, s.r.o.

[Valíček & Valíčková, advokátní kancelář](#)

Kanceláře **Brno**: Nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: info@brno-advokatnikancelar.cz

[1] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, č.j. 25 Cdo 3154/2011

[2] K dispozici >>> [zde](#).

[3] § 19. In: DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. Lesní zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-9-15]. ASPI_ID KO289_1995CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)